

BALATONI HAJÓZÁS ANNO!

Próza és versíró pályázatra benyújtott pályaművek

Balatonfüred, 2018

Hányféle történetet rejthet egy kép? Életutak, törekvések, események és eredmények elmesélhetők-e egy kép alapján? Hogyan tudja egy szimbolikussá váló történetet képbe, illetve irodalmi alkotássá sűríteni a művész, az író?

1846 őszén új időszámítás kezdődött a Balatonon: vízre tették a tó első gőzhajóját, a Kisfaludyt. Balatonfüreden! A következő évtől megkezdte a balatoni településeket összekötő járatait... Szerelmey Miklós könyvkiadó, litográfus 1848-ban megjelent *Balaton album*-ában többek között az akkori Füred fürdői partrészt és a Kisfaludy lapátkerekes gőzhajót mutatta be...

A pályázatunkra jelentkezők azt a feladatot kapták, hogy megmutassák Szerelmey Miklós 170 évvel ezelőtt megjelent „*Füred. a Balaton részéről – von der Seeseite*” (1848) c. képében rejlő lehetséges történeteket.

Ezek lehettek akár történelmileg hitelesek, de lehettek kitalált fikciók, napjainkig ívelő sztorik is, amelyeket a fenti kép, a mai környezet inspirált.

Kedves Olvasó!

A következő oldalakon ismerkedjen meg a pályázatunkra beérkezett alkotásokkal.

© a szerzők, 2018.

© P. Miklós Tamás (szerk.)

*Megjelent: kézirat gyanánt, a Balatonfüredi Városi Helytörténeti Gyűjteményben
2018. április 30-án rendezett pályázati eredményhirdetésre és díjátadásra.*

A pályázatot meghirdette:

Balatonfüredi Városi Helytörténeti Gyűjtemény

Balatonfüred Kulturális Nonprofit Kft.

A kiadványt összeállította: P. Miklós Tamás és Mészáros István.

Készült 30 pl-ban a Balatonfüred Kulturális Nonprofit Kft. sokszorosítójában.

Balatonfüred, 2018.

I. Elöljáróban!

Füredi részlet *Szerelmey Miklós Balaton albuma...* (Pest, 1848) c. könyvéből.

Második és harmadik kép.

(Füred a Balaton részéről. — Kilátás a fürdőházból.)

Hogy örömet lelje fekhelyében,
Rá kulcsolja a föld karjait,
Szép hegyekkel, termékeny rónával
Koszorúzza messze partjait,

Garay János. Balatoni kagylók.

Kirándulásomra, melyet a Balatonhoz és vidékére tevék, szűken volt időm kiszabva. Annál inkább rajta kellett lennem, hogy rövid nap alatt minél többet lássak és halljak, s utazásomat, mennyire csak lehet, élvezetessé tegyem. Ez utóbbi okból választottam oly napokat, melyekben a holdfény növekvőben volt.

Ez magában csekély körülmény. De hitvallásom ágazatai közé tartozik, mindenben minden legkisebb körülményt számadásba venni, s belőle hasznot húzni. A kik pedig valaha kéjutazást tettek, tudni fogják, miszerint így alkalomkor a holdfény, a nélkül, hogy az ember mellette ábrándozni akarjon, igen fontos tényező.

Gőzösön indultam el Keneséről esti 7 óra után, s holdvilágomnak mindjárt ez alkalommal igen szép hasznát vettem. Mérőföldre (t. i. a tó partjától hajónkig) terjedő tűzoszlop kísért bennünket haladtunkban, s a telő hold szende fénye varázsképpül tünteté elem a közel és távolabb eső partvidék minden egyes pontját.

A hajón kevés utas volt; néhány élénk fiatal mesterlegény a második helyen, kikhez csakhamar több víg czimbora csatlakozott, s kik minden további tartózkodás nélkül azon otthoniassággal, mely a fiatal kornak és közezsorsnak az életörömei negédtelen élvezésében oly sok mások felett előnyt nyújt, jó mulatás helyévé tették önszámukra a hajófedezetet... Darab ideig részvevő örömmel néztem jó kedvüket, szóba ereszkedtem egyikkel másikkal, s jutalmam, az őszinte lelkek élvezése mellett, egy ital bor volt, mellyel kulacsából az egyik megkinált, s mit szívesen elfogadtam, s el kellett fogadnom, mert tudom, hogy alig hat valami keserítőben a szegény emberre, mint mikor szívből nyújtott ajándéka visszautasítatik.

Azután nóm fogott elő, kinek a lehető legközelebbi idő alatt a lehető legkimerítőbb előadást kellett tartanom a csillagokról, melyeknek kék mezejét Budán, a házak halmaza közt és a hegyek korlátozó csúcsai mellett, így kiterjedésben soha sem láthatá... Elmondám néhánynak görög, latin és arab neveit, s a magyarokat, melyeket tudtam; s a további leckeadás alul, minek megértésére különben is évekig tartó mathematicai tanulás szükséges, (ámbar nóm nagyon csudálkozott, hogy egy óránegyed alatt mindent érthetőleg meg nem magyarázhatok), az által vontam ki magam, hogy szóváltásra a hajó kapitányához csatlakoztam.

A kapitány angol; derék és viharezett férfit, ki mielőtt 'Kisfaludy' gőzshöz a magyar tengerre jutott volna, hosszú évek során vitorlázott szer-
te a világban s bejárta a föld számos nagy tengerét . . . Szivességéből né-
mely utmutatással láttattam el, melyeknek mind Füreden mind a Balaton
vidékén nem csekély hasznát vettem.

Ez első rövid kis tengeri utazásnak csakhamar vége lön. Alig egy óra
lefolyása után gőzünk a füredi kikötőbe hajtott.

A füredi gyógyvizek és a magyar nemzet közt egy hasonlatosság van :
mindkettőnek a régi korban vesz el eredete, s bizonyos adatokat eddig egyik-
ről sem mutathatunk fel.

Csak annyit tudunk, hogy a jelenben van, hogy létezése hasznos és
üdvös, s hogy jövője mindig szebb, boldogabb és boldogítóbb lesz.

(Részlet Szerelmey Miklós: Balaton albuma... Pest, 1848. 9-10. p.)

Beer Miksa

Látomás

1846. szeptember 21-e, hétfő volt. A nap melege ráült a tájra. A csend hivalkodóan mutogatta semmi testét. A lány félszegen ült a sziklán. Feszültség vibrált a testében. Azután, mint a kitörő vulkánból hirtelen szabadult láva feltörték belőle a szavak:

– Leszek a felesége, uram.

A férfi közelebb húzódott hozzá és átfogta a derekát. A lány nem ellenkezett, de nem simult hozzá. Csak ült mozdulatlanul, miközben tekintete a víz mellett gyülekező tömeget pásztázta, ott lent, a vízparton. Az emberek, mint szorgos hangyák hol itt, hol ott gyülekeztek. A hangulat, az emberek sürgése-forgása, az ünneplőbe öltözött nők csodálkozó tekintetét mind azt hirdették, hogy ott lent valami fontos történik. A férfit azonban ez a legkevésbé sem érdekelte.

– És Domonkos? Vele mi lesz? – kérdezte.

– Szeretem. Szeretem Domonkost. De a maga felesége leszek, uram – mondta ki most már rezignált könnyedséggel a lány. Hangjában még ott élt a feszültség, de már érezni lehetett, hogy megkönnyebbült, ahogy a szavakat ki-mondta és lassan elül a lelkében dúló vihar – Domonkos álmodozó. Tegnap is valami hajóról beszélt, aminek nincsenek vitorlái. Akkor meg mi hajtja? Domonkos egy álmodozó...

Csendben ültek a sziklán és nézték a tavat. Azután valami csobbanás kúszott fel a domboldalon a vízpartról. Ahogy lenéztek, látták, hogy valami ring a vízben, ami korábban nem volt ott. Megjelenésével sebes hullámsorok indultak el a víz széle felé és a tó tajtékzó fehéren mosta a partot.

– Hajó – mondta a férfi.

– Nem. Nincsenek vitorlái. Ez csak egy látomás – válaszolta a lány.

A kis kocsmá tiszta volt és rendezett. De a hangulatában ott élt a régi idők borsos lehelete, az izogató emberek beszélgetésének halk moraja és a levegőt átítató vastag cigarettafüst illata. Olyan késdobáló hely lehetett valamikor a régi szép időkben.

A terem szegletében a megkopottságában szép bárpult, a teremben vagy tíz asztal piros kockás terítővel. Az asztaloknál feszülten figyelő vendégsereg. Ami most történik, hetente megismétlődött itt, ezen a nevezetes helyen.

A bejáratnál szemben méretes kép lógott a falon. A keretén nyugvó por jelezte, hogy talán már évtizedek óta senki nem mozdította el. A kép mellett fehér blúzban, az alkalomra felvett kékfestő-szoknyában és fehér, fodros szegélyű pincérlány kötényben a tulajdonosnő állt fontossága teljes tudatában. Feszesen kihúzta magát a takaros menyecske, hogy nagyobbnak látszék. A kép másik oldalán csinos kis kosztümjében az idegenvezetőnő, vékony derekú, magas, sudár természetével. Velük szemben vagy harminc érdeklődő ember feszülten figyelt és nézte a képet. Ruhájuk elárulta, hogy messziről jött turisták. Közben itt is, ott is hallatszott egy apró kattanás, jelezve, hogy elkészült egy fénykép és már landolt is valahol egy oldalon a világhálón.

– Ez a mi helyi legendánk. A mi Rómeónk és Júliánk igaz története. A kép Domonkost ábrázolja. Csaposlegény volt itt, ebben a fogadóban sok-sok évtizeddel ezelőtt. Egy felszolgálólány is dolgozott itt abban az időben. Csinos, szemrevaló lány volt – kezdte bemutatást az idegenvezetőnő.

– A nagy. Nem a nagymamám volt. Talán a nagymamám nagymamája lehetett. De mi a családban csak nagyinak hívtuk – vágott közbe a kocsmárosné.

– Domonkos és a felszolgálólány szerették egymást, de a felszolgálólány végül a kocsmáros felesége lett. Azon a napon mondott igent a kocsmáros lánykérésére, amikor a Kisfaludyt vízre bocsájtották. Másnapra Domonkos eltűnt. Azt mesélték, a vízbe ölte magát. De a holttestét sohasem találták meg. Befogadta a tó. Később, amikor a kocsmáros meghalt és a kocsmárosné egyedül vezette tovább az ivót, egy ismert helyi festővel megfestette Domonkos képét. Még akkor is nagyon szerette a valamikori csaposlegényt. Ide tette a képét, és azóta itt lóg Domonkos képe a fogadóban.

A turisták sorra fényképezkedtek a festménnyel, a kocsmárosnéval és az idegenvezető nővel. Két középkorú hölgy egészen közről megvizsgálták a festményt, megsimogatták a szakállas férfi mellén a feszülő inget, megsimogatták a karját a festményen, miközben nagyokat sóhajtoztak:

– Ej, azok a régi szép idők... Azok a daliás fiatal férfiak...

Amikor a szakállas idegen megjelent az ajtóban, hirtelen megfagyott a levegő. A turisták csoportja mintha csak varázspálca vágott volna utat a tömegben, szétlibbent és a magas idegen szembe találta magát saját magával.

– Én lenni Domonkos. Amerika. Csak kicsit beszélni magyar. Én lenni Y Domonkos. Enyém apa is lenni Y Domonkos, az ő apa is lenni Y Domonkos, meg annak apa is... Ott az az én apa-apa-apa-apa. Domonkos – mutatott határozottan a festményre és a hasonlóság miatt senki sem kételkedett a szavában. Mintha a festményen lévő férfi és a frissen érkezett idegen ikrek lettek volna...

Az idegen leült az egyik asztalhoz. A kocsmárosné egy poharat és egy kancsó bort tett elé és leült vele szemben. Az idegenvezető nő és a két középkorú turistanő is helyet foglalt az asztalnál. A többiek meg körül állták. Néhány törzsvendég is az asztalhoz lépett, hogy jobban hallják, amit a jövevény mond.

A férfi ivott néhány kortyot a borból, majd egy füzetet tett az asztalra. A füzetben feljegyzések, rajzok, beragasztott régi fényképek voltak. Lassan lapozgatott és mesélt. Közben egyik-másik oldalnál a többiek felé fordította a lapokat, hogy jól megnézhessék az érdeklődők.

– Ez lenni Domonkos... Y Domonkos. Az első... Az igazi. Ő egyedül rajzolta a képet maga magáruul...

– Többen is közelebb hajoltak, hogy jobban megnézzék a ceruzarajzot, aztán a festményre pillantottak. Fejbólintással jelezték, hogy a képeken ugyanaz a személy van. Közben a beszélő hajtogatta a lapokat a füzetben.

– Ez meg a hajógyáránál. Y Domonkos hajógyára Delawareban. Lenni övé gyár. Delaware city. A hídnál. Ott most lenni piac. Piac halaknak...

– A képen egy hatalmasra sikeredett fészert kitárt ajtajában egy nagybácska yacht, mellette egy magas legény, ahogy a hajótestnek dől. Az egyik középkorú hölgy közelebb húzta a székét az idegenhez, olyan mozdulattal, mintha csak a képet akarná jobban megnézni. Az idegenvezető nő egy lágy mozdulattal maga felé fordította a füzetet, de ahogy megfogta a kockás lapos írkát, kezével végig simította az idegen kézfejét. Olyan határozott mozdulattal, hogy azzal jelezte, hogy nem véletlenül ért a férfi kezéhez.

Az idegen hajtott egy lapot. A lapon egy fénykép volt. Egy kis hajóról készült festményről csinálták a fekete-fehér fényképet. Az idők során megkopott fénykép szürke árnyalatai már megették a fénykép részleteit, de még látni lehetett a valamikori hajó díszes tatját, füstölgő kéményét, mögötte a parton az embereket, a hajótól balra meg a cölöpökön álló famólót.

– Ez az a hajó. Ezzel menni el Y Domonkos. Az napon, amikor a hajót vízre tenni. Itten! – mondta az idegen, miközben az emberek felé fordította a füzetet.

– De hisz ez a Kisfaludy! – csattant fel az egyik törzsvendég.

– Emberek! Ez a Kisfaludy.

Nemeskéri Kis Zsigmond

Hajózásaim a Balatonon

Vitorlástábor kalózzal

Először egy vitorlástáborban hajóztam, kalózzal. Kis hajó, de mindenből tud adni, ami a magyar tengeren való hajózásban jó. Fenyvesen volt a vitorlástábor, ahova Siófokról vittük el a bérelt hajókat. Ez nagy élmény volt kezdésnek is, tartott délelőttől estig, mert nem volt szél. Álltunk valahol a tó közepén, beöltözve sárga overállba, és tűzött a nap. Felkészülésben nem voltunk nagyok, mert vizet sem vittünk magunkkal, ellenben pálinka az volt valahonnan. Izzadtunk egy darabig, aztán levettük a szép egyen-overallt. Este érkezünk meg fáradtan, éhesen, szomjasan, és volt ki ittasan.

Másnap, egy szép szeptemberi reggelen bementünk a hűvös vízbe a hajót karbantartani. Oldalra fordítottuk, és kefével tisztítottuk az algáktól, csigáktól, hínártól. Így első nap hideg volt a víz, nem volt ehhez kedvünk. Az utolsó napon már élveztem, hogy átsap rajtam a víz, amikor ellensúlyként kifeszülve egy kötelet fogva ülök a hajó peremén, amely repül a vízen, és süt a nap szemből. Jó dolog a vízen a széllal menni, természetes, egészséges, vizes! Itt tanultam meg, hogy a vitorlázók arca a szem körül másképpen barnul le, mint az egyszerű strandolóké, mert a nap a vízen másképpen fog, meg mindig hunyorgunk is az erős fényben, és a ráncok nyoma megmarad.

Egyszer volt olyan is, hogy dagadt a vitorlánk, repültünk a széllal, aztán mintha falnak mentünk volna, leállt a hajó. Szélcsend volt egy jó darabig, majd elkezdett megint repülni a hajó, de akkor már vagy negyedórája pihentünk, nem fogtunk semmilyen kötelet, kormányt. Gyors ijedt kapkodás után, helyreállt a rend. A tapasztaltabbak azt mondták, hogy két hegy között kialakult szélcsatorna indított be minket.

Vitorlázás kishajóval

Egy napon elmentünk céges vitorlázni, illetve csak vitorlázni, mert a cégről szó sem esett, bár a kollégáimmal voltunk. Reggel lementünk Siófokra, a kikötőbe. Felszereltük a kajütös, két fekvőhelyes vitorlást, amely Bence kollégánk egyik barátjáé volt. Szakértő katalógus szerint a Széchényi család híres Kishamis versenyhajójának méreteivel egyező volt a mi vitorlásunk, és öten mentünk vele. Aztán kimentünk a vízre, és átmotoroztunk, meg vitorláztunk Tihanyba. Ott kikötöttünk, felmentünk az Apátságához, és megebédeltünk egy kisvendéglőben,

piros kockás terítősben. Aztán még a kilátós cukrászdában megettünk egy süteményt, meg kávéztunk. Visszasétáltunk a kikötőbe, aztán elég lassan értünk vissza Siófokra, mert nem volt szél. Ezt kihasználva fürödtünk a tó közepén. Utána 150-el rohantunk haza, mert este a KO BUCI kertben Rackajam koncert volt, és ott találkoztunk családtagjainkkal, akik nem voltak vitorlázni.

Juditta vitorlás

Judit egy kerek évszámú születésnapján kibéreltük a Juditta nevű vitorlást, hogy barátainkkal és rokonainkkal tegyünk egy kört a Keszthelyi öbölben. Voltunk nagyjából harmincan a hajón. Előző nap volt a szülinapi parti a lesencei szőlőhegyen, mely hajnalig tartott. Nagyon másnapos csapat gyűlt össze a kikötőben, és jellemzően főleg vizet és rágcsalni valót vittünk a fedélzetre. A kapitány kérdésére, hogy mindenki itt van-e, rövid körbenézés után bólintottam, igen. Elindultunk, gyönyörű napsütéses időben. Mindenki talált egy jó kényelmes helyet magának a hajón. Egyszer csak egy hívást kaptam Tamástól. Néztem is, hogy miért nem jön ide, és mondja el élőszóban, amit szeretne, de mondta, hogy ők a parton vannak, és nem tudják, mi hol vagyunk.

Basszus! Csak ennyi jutott eszembe. Persze nem csináltunk létszámellenőrzést induláskor! Szóltam a kapitánynak, hogy ez e kis rész annyira szép volt, hogy újra meg szeretnék nézni visszafelé is, majd megint ebben az irányban is. Visszamentünk az otthagytakért, akik késtek egy kicsit az eredeti induláshoz képest. Egy kicsit kevésbé vidáman vágunk neki az útnak másodszor, mert az otthagytak nagyon megsértődtek. Azért gyönyörű volt a víz, a táj, a hajó!

A kapitány mesélt, hogy Szigliget régen Sziget Liget volt, és víz árasztotta el a hegy körül az egész tájat. A halak az egész Balatonból ide jöttek ívni a sekély vízbe. Ma azért van kevesebb hal, mert ez az ívási hely megszűnt. A Juditta vitorlás a filmekben látott sokárbochos vitorlások kicsinyített mása, egy szépség. Elégedetten szálltunk ki a kétórás sétahajózás után.

Füred

A balatoni hajózás és a Balaton fővárosa. Hazafelé menet Lesenceistvánd vagy Szigliget felől, sokszor megállunk és üldögélünk a parton egy kávé mellett, mert a víz látványa is jó. Mára egy kissé zajos hely lett, de miért is irigyelnék el a sok többi ideutazótól a szép élményt, mit a parton szereznek. A parti korszón üzletek, szállodák, éttermek, pihenőpadok, de leginkább a víz, a hajók, a kikötő, a nádas maradéka és vízimadarak mozgása. Minden fényképen, festményen ez a csoda szólal meg. Az ember nézi, sóhajt egy mélyet, és elégedett a jellel.

Németh István Péter

Írás egy színezett képírássra

Minap elsírtam magam. Szégyen? Nem szégyen? Mindenesetre bizonyság, hogy egy vak embernek is van könnye. Akkor tört rám a zokogás, amikor egy gyermek elszavalta Kont-versemet. No, nem a saját soraim hatottak így meg, ne hidd, csak egy kép töredékei úsztak az összeütődéshez egymástól eltávolított tenyerek közti néma pillanatokban. Ezek a felém igyekvő dirib-darabok végül a csendben aztán egybeálltak világtalan szemem héja alatt. Ez a kép egy hajdani metszet túlzottan színezett olajnyomat-változata. Elbizonytalanodtam, hogy a pingált igyekezet a Szerelmey Miklós által mesterien húzott vonalak közé mennyire tiszta kékkel, sárgával dolgozott, mintha a kikevert árnyalatokról harangozni se hallott volna. Ilyen valószínűtlenül kék ég alatt indul vagy érkezik a hajógőzös, aminek fedélzetén állok, a képen én – csak árnyalak.

Most érne révbe velem ez a valahai hajó?

Lám-lám, zúzott kebel is fogadhat a pillák rácsán át szűrődött részekből egésszé lett, moccanatlan képet. Arról csupán, ami megesett velem. S újra történik. Anno a képíró készítette sirály-fehér verőfényben, s most ugyanazt látom kigyúlt színekkel örökétig korom-éjben. Mert a nappal úgy lobbant, s úgy hunyt ki, mint a tűz a fürdőhely Anna-báli tánctermeiben: üszkös gerendákra pernye ereszkedett, sötétebben egy varjúcsapatnál. Ki kellett színezni megint az életem.

A balatoni szél, bárhonnan is fújjon, mindig barátian kapaszkodik vitorlavásznainkba. Persze érteni kell, hogyan fogjunk be hasznunkra minden fuvallatot, amivel már bármelyik kikötőbe elérhetünk. Aznap még erre se kellett ügyelnünk, álltam a fedélzeten, arccal Füredfürdőnek. A gőzös kazánházából a dohogás-féle hang fiatalosnak tűnt, ömlött a Nap arany-sárgája, akárha a tojástempera, nem úgy, mint amikor gyászosan át kellett adnia a helyét az új Kelénnek.

Ősz volt, s ahogyan mindig, a Balaton vize megbízhatóan friss. Hullámjátékaival incselt a tó, világos hószíne akkor még nem tűnt át az éghez hasonló halvány ultramarinba. Aztán egyre kékebb lett az évek múlásával. éppen csak a tinta nem ömlött rá, amilyen színt vihar előtt láthat a látó.

A tükrös Villi-táncz fölött jegyzőfüzetembe írtam ott, hogy fehér.

Aztán zöldelltek a kora őszi bokrok és a fák még környül a hegyeken.

Ám a lassan alkonyatba forgó ég piroslani kezdett már.

A trikolórt leíró szókat alá-aláhúztam ceruzámmal, amíg a hullámok hármával elsimultak a parton, mintha volnának valami folyton kigöngyölhető pergamen szélei. *A három szín: fehér, veres, zöld, / A nemzet választott színe...* A hajónkra tűzött zászló selymébe *Keszthelytől Kenezségig* bele-belekaptott szél, ami csendesült, s Füredfürdőnél csak néhány szellő játszadozott pajkosan vele.

[Rövidítéseket használok: P(iros) – F(ehér) – Z(öld).]

Pár minutum, amíg a mólótól a távolodást akkor, akárha a kikötést most, el nem kezdte vezényelni a kapitány, s úgy éreztem, mégis egy örökkévalóság. Nem figyeltem a hajó fedélzetén sem a jeles beszélyíróra, sem az athletic szívhalászra, nem érdekelt a lovas banderista, még annyira sem a hittudor. Egy hangász lánykája fölnevetett, az nem zavart picinkét sem. Mint most ez a kis szavaló. Odébb egy sajkában Pictor Miklós mesternek már készült a vázlata rólunk. Távolodott – most közelébb jő – a fürdőhely minden karcsú magas nyíre-nyára és a hársakkal beültetett sétáló tere, az árnyak alatti megannyi pad s asztal, a mulató erdőcske sarka s a lejtő a vízre. Azokat az apró kővecseket véltem látni, amin a lépteink csikorogtak a csillagok alatt. A hosszú, T-formájú deszkahidat úgy tartották cölöpei, mintha egy kisebb palotát kellene elbírníuk a messzi tóváros nagy kanáléján. A sétáló tér nyugoti sarkánál lévő kápolna kupolája viszont könnyeden lebegett. (Alóla reggelente komor szavak muzsikálnak a parti köveig és tovább: AGNUS DEI. QUI TOLLIS PECCATA MUNDI. A játékszín melletti vendéglőkben bárányt sütnek, éppen csak nem hozza le a szellő a pecsenyeillatot a vízre. Onnan esténte cigányok hegedűit hagyja ott nóta.) Haladt velem a hajó, *hasítá a habokat*, életemnek mintha nem érezném semmi hányakodását.

A legújabb fürdőházat, talán erre sajdult meg előszörre a szív, fájdalom, Himfy barátunk már nem láthatta meg. Az ő nevével lőn díszítve a gőzös pedig. Ami indult. Ami hamarost kiköt velem. Tartott Keszthely öblének irányába, s azt sem igen bántam, hogy kit fog még hordani a Balaton hátán, Sándor, e gőzös a Fülöp-hegy és a Badacsony alatt, akinek kedviért görögtüzeket gyűjtnak a magaslatokon!

Füred partjain kertecskék sorakoznak a sétáló végezténél, honnan majd fályák világánál beladikázhatok újra a Kedvessel Tihany ikeri tornyai iránt, s nem cserélnék senki vendég-herczeggel. Pedig a csolnak e gőzöshöz képest csak elsodorható dióhéj, sohse szakadjon le rá a Bakonyból fürgeteg. Ha meg a hajóutat életutamhoz hasonlíthatom: Viharban a tavi örvénylés maga a forgandó sors csapása.

Becsülésem illesse e fürdőhely lakosait, akik úszni sem tudnak, de szőlőből gazdálkodnak, s ihatom abból a borból, amit számomra mérnek. Liber atyának

nem kellett engemet soha kortyonként az Ánglus kertig tessékelní, már nem a földön, hanem a víz fölött csókoltuk egymást az ég alatt. A nyári kertben még csak föl sem zavartuk Vénusz egyetlen, kétfejű madarait.

Emlékszel, Kedves? A sétáló tér közepén a forrás! A kút. Azóta nekem nem csupán a fürdőhely, ám: origo mundi. Ahol hársfavirágzás ízesíti a kortyokat, de még vacogtató időben is fölénk hajtott egy zöld-arany ág Ádám és Éva fácskájából. Kétszer is beérő, lila fige-gyümölcsök emlékeztettek sokáig nyelved mézére. *E dalba kötlek bokrétává / Téged, nemes bölgy s e kutat...* Csókod telis-teli volt a legfinomabb liktárium-főzetek zamatával, részegítőbbet nem kaptam senkitől. Nem éden az, még a Tempevölgyben sem, amit nem veszítünk el egyszer. Tapintom csak azokat a tiri-tarka festett kecskekörmöket, amiket egy tihanyi fiúcska árult a múltató kert sövényénél, s portékáit dallal kínálta emlékül. Tenyereembe szorítom az egyiknek a hegyit. Jólesik ez az apróka, magam-okozta fájdalom. Bár pólyálná F-be egy közelítő havazás minden sebemet, ami sebek nem láthatók a jó szemek számára sem. A téren követ vér-P-ra festi, nem apad a forrás, versenyt buzog verve magában most a szív vele.

Lehetséges volna, hogy a Jóisten sírása két irányból fakad? Mert, ha e tó az égi örömkönnye, *amit el nem nyelt a vidék*, s amire a füzek hosszú Z hajukat lebontják, akkor ennek a másiknak, amelyik csakis a föld homályából buggyan savasan a fényre, nem kell-e vajon poklok bugyrain áthaladnia?! Vagy minden onnan ered, vagy azon túl, ahol egybeér föld, víz és égbolt? *Ne kérd! Istent dicsérik a földek és vizek!...* Írtam ifjan: *Belé vegyül e csepp is, mely szememen rezeg.* Már-már a kikötő deszkáinak libbent a hajó lobogója. Akárha arcomhoz kendőd. A hajógőzös megállt. Csak annyira ring, mint az el nem múltó móló. A postakocsi már a kerekforma templom előtt zörög. Indultam? Érkeztem? Tiszteleg a kapitány.

Németh Nikolett

Megfogalmazott érzések

Szombati napra virradt. A nap sugarai még nem bújtak elő az esőt ígérő felhők mögül. Még csak félhomályban világította be az utcákat, házakat, tetőtereket a napfelkelte halvány kezdete. Ebből a kezdeményezésből jutott a Pipitér utcai Zsombék Pálnak is, aki egész éjszakai nem alvás, és forgolódás után azt várta, mikor szökik be a zsalu redőin keresztül a napindító nap sugara, üzenve általa, hogy kezdődik, és elindul a számára oly sokat várt szombati nap. Időt sürgetve, ez el is érkezett.

Pál úrfi felkelt, kinyújtózkodott, majd a tükörhöz sétált. Megmosakodott, a reggeli rutin szerint, és mélyen belenézett a hasonmása tekintetébe. Elgondolkodott.

„Vajon a nagy eseményen mennyien lesznek? Mindenki ilyen izgalommal várja az első gőzhajó útra kelését? Vajon minden a tervezettek szerint alakul majd? Nagy csoda lesz ez az emberek számára is? Értékelik majd? „

Számtalan kérdés fogalmazódott meg benne, miközben hasa görcsbe rándult az újabb, és újabb, számára megfogalmazott kérdés alkalmával. A szeme csillogása a kérdésekre adott válaszait titkon elárulta. Rengeteg munkával töltött nap van ebben a fáradt tekintetben. Éjszakázás, lemondás, kétely és fejlesztésre szorult megoldatlan probléma. Hogy mik ezek a válaszok? Igen, sokan eljönnek majd az általa tervezett gőzhajó első vízre bocsájtására, hiszen ez szenzációnak számít, és ezt is, mint minden újat az emberek várták, közel olyan izgalommal, mint ahogyan ő várja már a kitalálás pillanata óta. Nagy teljesítményű, és gyors, hiszen sokkal messzebbre lehet szállítani árut, így értékelni fogják. Ezen gondolatok cikázása közben elindult nehéz léptekkel a rakpartra. A célállomáshoz érve ledöbbsent. Nem akart hinni a szemének. Azt hitte csak álmodik.

A látványtól könnybe lábadt a szeme, minden kételye elszállt, a megválaszolt kérdések felerősödtek benne, a számtalan zavarba ejtő, bizonytalanságot okozó gondolatok elillantak a szeme délibábjától.

A tömeg már sorakozott a homokos parton, egymást taposták a stégen, mindenki a gőzhajóhoz szeretett volna közelebb kerülni, amely ekkor még kifésztve hullámozott a balatonfüredi tábla és az erős rönkhöz kötött stég között. Csak az emberek morajlása, zsörtölődése, türelmetlensége zavarta meg az idilli képet, és a döntőbíró szerepét betöltő Imre bácsi, az öreg bajszos halász, nyakba kötött nádsípval lejátsozott szonátája. A síp akárhogy szólhatott; hosszan, vagy gyors

intenzitással, az emberek tolakodását nem csillapította ez sem. A tömegből egy halász fiú felismerte Zsombék Pál urat, aki leemelte sapkáját, azzal integetve és jelezve a népnek, hogy a szenzációt alkotó uraság megérkezett. Hangos kiáltása érdemleges figyelemfelhívás volt, hiszen a türelmetlen emberek tekintete mind Zsombék Pálra szegeződött, aki elindult az éljenező tömeg belseje felé, utat törve a gőzhajóhoz.

Minden egyes lépésnél öröm és dicsőség lett úrrá rajta, hogy nemsokára a habokat szeli majd ez a történelmet író technikai vívmánya. A gyerekek bálványként érintették a tömegben, a felnőttek tapsként ünnepezték újítását. Mire átverekedte magát a tömegen, fel szállt a hajóra, és a tömeg felé intézte köszöntő szavait:

– Kedves, szép számmal egybegyűlt barátaim! Köszönöm, hogy eljöttetek a számomra oly fontos eseményre! Ma részesei lehettek, szemtanúi, hogy ez a vívmány hogyan indul el első útjára. Több mázsa gabonát és búzát pakoltunk fel a pakolótérbe, hogy eljuttassuk a déli part városaiba. Az utastérre - aki szeretne velem és a rakománnyal együtt partot érni- feljöhet!

Ezzel a lendülettel megnyitotta a fa ajtót, a függőhidat leeresztette, aminek köszönhetően csak úgy tódultak az emberek a hajóra. A várakozó sokaság lökdöste, tiporta egymást, attól félve, hogy nem jutnak fel a hajóra. Még ha zsúfolva is, de a stégen álló emberek egytől-egyig feljutottak a gőzhajóra, izgatottan várva az indulást. Az indulást nagy robajjal járó hajósíp, és a kéményből kicsapó gőz jelezte, ami úgy foszlott szerte a gomolyfelhők között, mint Zsombék Pál aggodalma a hajóindulást illetően.

A hajón lévők integettek, a homokos partról a stégre sétáló családtagoknak, amikor örömmel és reményekkel összefonódva hagyta el a gőzös a balatonfüredi kikötőjét, szelve útját a végtelennek tűnő túlsó part irányába felé...

Sethemba, H.

Lánykérés a Kisfaludyn

Szigethy gróf mosolyogva álldogált. Az őszi napfény elől az árnyékot nyújtó öreg fa árnyékában húzódott, és a közeledő hölgyekre várt. A hintót megállt, és a füge kocsis kinyitotta az ajtót a két utasának.

– Köszönöm, fiatalember. – Biccentett a kocsisnak az idősebb asszonyság. Barna hajába több őszes szál is vegyült, mégis bájos és fiatalos volt. A gróf arra a megállapításra jutott, hogy a mosolygás tesz jót az asszonynak.

– Asszonyom. – Nyújtotta a kezét az asszonynak, hogy kezét csókolhasson neki.

– Gróf! Nem találja úgy, hogy meleg van?

– Minden bizonnyal az Úr adta eme jó időt a munkásoknak. Mindannyian rettenetesen izgatottak vagyunk a gőzhajó vízre bocsájtása miatt.

– Micsoda látványosság lesz – lelkenedezett az idős hölgy, miközben Anna is leszállt a hintóról. Közelebb lépett hozzájuk, fehér, csipkés napernyőjét kinyitva.

– Kisasszony! Öröömre szolgál, hogy kísérője lehetek. – Kezet csókolt, majd a karját nyújtotta az idősebb hölgynek. – Azt hiszem ideje lesétálnunk a mólóra. Bármelyik percben a vízre rakhatják a hajót. Kisasszony, hajózott már gőzhajón?

– Sajnos még nem volt szerencsém. De nagymama már igen – mosolygott az éltés korú hölgyre.

– Anna igazat mond. Egyszer volt szerencsém a Dunán felhajózni Bécsbe. Csodálatos élmény volt.

– Ez úgy hangzik megismétlésre szorul – mosolyodott el a gróf.

Kényelmesen sétáltak a Balaton fényesen csillogó víztükre felé. De az attrakcióról lemaradtak, mert ebben a pillanatban hatalmas csobbanást követően rikoltás hangzott fel.

– Úgy tűnik, erről lemaradtunk – sajnálkozott a gróf. – Remélhetem, hogy a hölgyek azért megtekintik velem a hajót?

– Mindenképp – mosolygott rá Anna.

Ahogy kiértek a fák árnyékából megtorpantak. A Kisfalud lágyan ringatózott a tó vizén, oldalát hullámok cirógatták lágy ujjakként. A Balaton is örömmel fogadta új játszótársát.

– Milyen lenyűgöző látvány – sóhajtott fel az asszony.

– Gyönyörű – mosolygott a gróf, de tekintete nem a kis gőzhajón pihent, hanem Annán.

– Gróf úr, volna szíves sétálni a kisunokámmal egy kicsit? Sajnos én már nem vagyok olyan fitt, mint rég. Leülnék egy kicsit itt az árnyékban.

– Nekem nagy örömömről szolgálna, ha Anna kisasszony is szívesen járna egyet velem. Kisasszony?

– Én – Anna kissé elpirult – Önnel tartanék. A hajót nagyon szeretném látni.

– Ebben az esetben feltétlen meg kellene néznünk. – A karját nyújtotta a lánynak.

A parton nyüzsgő emberek zsibongva beszélgettek. Mindenki a Kisfaludyt nézte, ahogy egy óvatos kört tesz. A gyerekek kiáltozva, nevetgélve futkostak a parti homokban.

– Tudja gróf úr, kicsit irigylem őket. – figyelte a kicsiket a hullámok szélén.

– Mi oka lenne rá?

– A szabadságuk irigylem. Azt tesznek, amit akarnak. Szabadon játszhatnak a vízben. Élvezhetik ezt a csodás időt.

– Valóban, még melegen süt a nap. De nem gondolja, hogy ez túl gyermeki?

– Ne tagadja gróf úr, hogy Ön is kipróbálná.

– Való igaz. Szerettem régen homokozni. De mostanában átnyergeltem a lovaglásra. Am komolyra fordítva a szót, mostanában egy sokkal izgalmasabb dolog vonta magára a figyelmem. Szeme elkalandozott a szemközti part felé, majd a hajóra siklott.

– Szálljunk fel – intett a kikötő hajó felé.

– Lehet egyáltalán?

– Ki tudja? Egy kis kaland nem árthat, nemde?

– Valóban. – Anna felkuncogott. – Olyat mondok, amit jól nevelt hölgy sosem mondana: Menjünk!

A gróf felnevetett és a móló felé vezette Annát. Aranybarna fürtjei arany-színben csillognak, ahogy a napfény végig siklik rajta. Világos bőrét világos szep-
lők pettyezték az orrán és arcán. Szigethy gondolatai elkalandoztak, ahogy a lányt hallgatta, aki az előző esti vacsoravendégekről fecsegett és a következő bálról, amire sokat kell várni még. A grófnak nem tellett sok időbe míg meggyőzte anyját a választás helyességéről. Biztos volt benne, hogy Anna tökéletes. A Kisfaludy kikötött, ő pedig odakísérte Annát.

– Kapitány, fel lehet szállni a hajójára?

– Csak tessék. Némi ellenszolgáltatásért cserébe nagyon szívesen elviszem Önt és a kisasszonyt egy körre. – A gróf a belső zsebébe nyúlt és kifizette a viteldíjat.

A kapitány felengedett még pár hölgyet és urat.

– Oh, a nagy!... – Anna elpirult, ahogy eszébe jutott, hogy neki is hajókázást ígért a gróf.

– Talán, ha megkérem... – ebben a pillanatban kis csengő szakította félbe a mondatát.

– Hölgyek, urak, kifutunk.

Ezzel a kapitány munkára fogta az embereit és a Kisfaludy lassan kifutott a kikötőből. Először furcsa, kissé zajos volt, de aztán megszokták.

– Ez csodálatos. – Lépett Anna a korláthoz. – Mit gondol gróf úr?

– Még mindig fenntartom a véleményem, csodásabbat nem láttam sosem. Anna kisasszony, atyjával már beszéltem és ő nem gördít akadályt az utunkba. Ám azt mondta a beleegyezést Öntől kell megkapjam.

– Egész zavarba hoz engem. – Pirult el a lány és zavartan babrált a napernyő végével.

– Kérem, megtisztelne avval, hogy feleségül jön hozzám? – A gróf finoman ujjai közé vette a kesztyűs kacsót és Annát fürkészte.

– Én... Szívesen lennék az Ön felesége. – Egyezett bele.

– Ennek nagyon örülök – boldog csókot lehelt a kezére. – A nagyija igen boldog lesz.

– El kell mondanunk neki – A gróf előszedett egy apró dobozkát, amiben egy szép gyűrűt húzott Anna kesztyűs kezére. Közelebb lépett és lopott egy aprócska csókot az ajkairól.

– Uram, Ön igazán illetlen...

– A mennyasszonyom megcsókolhatom – mosolygott rá.

– Valóban – motyogta elvörösödve a lány és boldog mosolyt villantott a férfirra. A hajó negyedóra múlva kikötött és ők mosolyogva léptek a partra, hogy elmondják a jó hírt a nagyjának.

Suszter Nóra

Hazafelé

A kis csónak lassan közeledett a part felé. Egyetlen utasa hosszan húzta az evezőket, így próbálta tompítani a parti sziklák miatt bekövetkező ütközést.

– Ne, még ne kössön ki! – kiáltott fel valaki.

A csónakos csodálkozva felemelte tekintetét. Közel s távol csak azt a kisfiút látta, aki egy fa tövében ücsörgött, kezében egy bottal és egy bicskával. Látva, hogy a férfi meghallotta kiáltását, felpattant a fűről és futni kezdett a csónak felé.

– Vigyen el engem is egy körre! – zihálta, amikor a sziklákhoz ért – Kérem!

– Mit akarsz, kölyök? – nézett rá fáradtan a férfi – Hogy vigyelek ki? Én ma már vissza nem megyek!

– Pedig este a kapás is jobb. – vigyorodott el a kisfiú, és orrával a csónak alján lapuló üres háló felé bökött.

– Talán tényleg jobb, de sötétben már kockázatos a vízen lenni, nem könnyű visszajönni!

– Órák óta várok magára! – érvelt a kisfiú – Azt reméltem, maga más lesz, mint a többi halász, akiket erre kértem...

– Eddig senki nem vitt ki? – csodálkozott a férfi.

– Soha nem akarnak. Pedig én csak a vízen szeretnék lenni egy kicsit! – bigygyesztette le a száját.

– Egye fene. – sóhajtott fel a halász, és közelebb evezett, hogy a kisfiú be tudjon szállni – Az orrába ülj, onnan jobban látni a vizet.

A fiú boldogan bemászott, a férfi pedig a víz felé fordította a csónakot. Aggodalmas pillantást vetett a hullámokra, melyeket a lenyugvó Nap utolsó sugarai festettek vörösre, majd evezni kezdett. Hosszú percekig némán ültek egymás mellett, csak az evező és a víz folytonos találkozása törte meg a csendet.

– Nem leszünk kint sokáig. – mondta a halász, hogy elkerülje a kisfiú csalódását.

– Nem is kell. Csak odáig vigyen ki! – pici ujjával a messzeségbe mutatott.

A halász megcsóválta a fejét. Harmincas éveiben járó, ereje teljében lévő fiatalember léteire halászzal kereste a kenyerét, de az utóbbi időben rájárt a rúd. Annak ellenére, hogy napjait a vízen töltötte, csak ritkán sikerült jelentős kapással térnie haza. Pedig igazán értett a halakhoz, a Balatont is úgy ismerte, akár a tenyerét. A környéken nőtt fel, ide kötötte a munkája, és nyugdíjas éveiben is itt

szándékozott nyugalmat találni. Most a vizet fürkészte, ami minden volt, csak nyugodtnak nem nevezhető. Az egyre erősödő szél miatt keletkező hullámok visszafelé akarták sodorni a csónakot, mintegy figyelmeztetésként. A férfi erős evezőcsapásaival ellenállt, de legszívesebben visszafordult volna a part felé.

– Nem tudlak kivinni odáig. – mondta végül.

– Miért nem? – fordult hátra a kisfiú.

– Ezek a kis csónakok nem erre valók.

– Van egyáltalán hajó, ami képes rá?

– Nem tudok róla, de egyszer biztos lesz. – vonta meg vállát a férfi.

– Akkor, ha nagy leszek, kapitány leszek, hogy kijussak oda.

– Egyáltalán minek akarsz te a tó közepére menni?

A kisfiú sokáig nem válaszolt, csak ült a csónak orrában, és feszülten figyelte a messzi vizet.

– Ott van az apukám. – mondta végül – Találkozni akarok vele.

– Hogy érted, hogy ott van?

– Ott halt meg. – a kisfiú szomorúan meredt a távolba.

A férfi döbbenetn nézett rá.

– Sajnálom.

– Én is.

– Biztos vagy benne, hogy meghalt? – a halász próbálta szépíteni a helyzetet, de a kisfiú lemondó tekintetét látva inkább csendben maradt.

– Vele voltam aznap. Mi is halászni akartunk, de elkapott minket egy szörnyű vihar. Engem eszméletlenül találtak meg a parton, ő viszont... - elmorzsolt egy könnycseppet és kezével megsimította a tarajos hullámok tetejét.

– Ez nagyon szomorú... De miért lesz jobb neked, ha kijutsz a tó közepére?

– Azért, mert ott majd meghallom, amit mond nekem.

– És mit gondolsz – folytatta a férfi – mit fog mondani neked?

A kisfiú elgondolkodott.

– Nem tudom. Talán csak el szeretne köszönni.

Hangját elfújta a viharos szél, ruháját egyre inkább áztatta a felcsapódó víz. A halász úgy gondolta, ez az a pont, amikor a csónakot és a beszélgetést egyaránt meg kell fordítania.

– Kapaszkodj! – két gyors evezőcsapás, és a csónak a part felé vette az irányt.

Az öreg halász botjára támaszkodva sétált végig a füredi mólón. Megette már kenyere javát, nem is mozgott könnyen, de ezen a verőfényes szeptemberi napon még ő is lesétált a partra, hogy saját szemével csodálhassa meg a Kisfaludyt. Ha létezik hajó, amely képes átszelni a Balatont, akkor ez biztosan az!

A móló végén megállt, és elvegyült az éljenző tömegben. Régen nem járt már ennyi ember között, mindig is a nyugalom híve volt. Ez a nap viszont tökéletes alkalomnak bizonyult, hogy találkozzon egy-két régi ismerőssel, és egy kis helyi pletykát is felszedjen magára – mert ugye az sosem árt.

– Te ismered? – kérdezte valaki a háta mögül.

– Nem tudom, ki az, de biztos valami nemes lehet, máskülönben nem kapott volna ilyen fontos feladatot. – hangzott a kioktató válasz.

Az öreg közelebb merészkedett, hogy jobban hallja a beszélgetést.

– Jöttment embereket nem szoktak csak úgy kapitánnyá tenni...

– Pedig, ha valami nemes lenne, biztosan híre ment volna, és most tudnánk ki az. – vágott vissza az előbbi kérdező.

– Nem tudom. Mindenesetre olyan juttatást kaphat érte, hogy abból valóban nemessé válhat.

– Hogy te milyen okos vagy! Biztosan valami pénzvágó idegen, aki most akar hírnevet szerezni. Micsoda alak...

– Nézd!

A kiáltásra a halász is felkapta a fejét, és még pont idejében nézett a hajóra, mert éppen akkor ugrott fel rá az utolsó matróz is. Egy hangos dudálás, és a Kisfaludy hasítani kezdte a Balaton tükörsima vizét.

Az öreg elmosolyodott. Régóta várta ezt a pillanatot, és most részese lehetett. A párbeszéd tovább folytatódott, néhány új résztvevő is csatlakozott. Előre sétált a móló széléig, nem akarta tovább hallgatni az üres szavakat. Ő volt ugyanis az egyetlen ember a mólón, aki tudta, hogy a kapitány nem pénzért vállalta az utat.

Elhomályosult tekintettel nézte a távolodó Kisfaludyt, ahogy egyre közeledik a tó közepe felé.

Varga Lajos

Emlékszem

Ha ránézek a képre, hajó a Balatonon, vagy a sétány a móló felé, Balatonfürednél, eszembe jut eddigi, közel 75 éves élettörténetem. Más, mások is emlékeznek velem, én úgy gondolom!

Ilikém! Emlékszel? Az első találkozásra?

Két fiúban csalódtál, nem akartál már senkit, jöttem én,

Meg a kérdés, van e tökgyalu, kölcsön?

Már rég lejárt a tök szezonja, a barátnődnél tanultál, ő mutatott be, mozi?

Ezzel? És ki tudta akkor, hogy 22 évig az életünk összeforr.

Miért? Mert még nem voltál 41 éves, váratlanul tüdőembólia vitt el.

Két gyermekünk siratott el az oldalamon.

Első nyaralás? Emlékszel? Vállalati üdülő, csónakázás a Balatonon?

Balaton? Egy kis Somogy megyei faluban születtem, 5 kilométerre, délre Igaltól.

Meséltek a Balatonról, akinek volt motorja arra ment,

Hajón mentünk át, és megcsodáltuk Balatonfüredet.

Mikor gyermekeink születtek, őket is vittük, észak és dél, csak Balaton legyen!

Víz, csobbanás, kikapcsolódás!

Amikor a kert végében volt a „magyar tenger”?

A munkatársakkal, barátokkal a ringó hajón át, és mennyi kirándulás, nézni a tavat fentről, Tihanyból!

Az utolsó közös nyaralásunkra emlékszel?

Még volt egy kirándulás, másfelé, Tisza part, Eger, Miskolc.

Előtte mondtad, ha meghalok, te ne maradj egyedül, volt kettő lány előttem, élj velük, alig múltál 44, nem így történt.

8 év, addig éltem a gyerekekkel, egy májusban egyszerre kirepültek.

Találkoztam a Zsuzsával, véletlenül.

Igaz ilyen korban az ember csak talán nem is kicsit, az emlékeiből él, én egy másik nőre, akit ápoltam, s eltemettem már csak emlékezni tudok!

Zsuzsa?

Emlékszel?

Mutattad a fotókat, ahol a jóval idősebb férjeddal vagy látható a Balaton parti családi házban.

Öten voltatok testvérek, apám unokanővére abba a kis tolna megyei faluba ment férjhez, ahol ti is laktatok, gyalog át mehettem a kis Somogy megyei szülőfalumból.

Az első gyermek, beteg volt, vitték, ha tudták, Balaton, Hévíz, nem segített, a mozgásképtelen lány közel 80 évesen hunyt el, te sokat voltál nála, hogy kicsit közösségi embernek érezze magát. Emlékszel?

Mi, 16 évesen 3 évig találkoztunk, nem hozott össze a sors, mikor vigyáztunk rá, halála előtt 2 nappal, megkérdezte tőlünk.

Ti, szeretitek egymást?

Ahogy átfogtam a vállad, és akkor már 11 éve voltam a tárad, az életben, válasz volt.

Zsuzsa?

Aki ápoltad jóval idősebb férjedet, visszakaptad az élettől!

Általam!

Mert te is beteg lettél.

Betegség? Úgy volt, hogy meglátogatom az unokanővéreimet, ott láttalak meg újra, 34 év után. Bátyád, aki édesanyáttal élt, beteg lett, 24 anyadisznó, süldő, kismalac.

Utána 8 hónapig vigyáztam 90 éves édesanyádra.

Zsuzsa, emlékszel? Mikor elmeséltem, 14 évesen verset írtam, neked is párat?

Balaton?

Hajóval Balatonfüredre, a nemzetközi költő találkozóra. Emlékszel?

Az Anna bált tartják, csak képernyőn láttad, s én is, a vissza út?

E hol emlékeztek lányok, a szép kikötő, ami még szebb, mint akkor, 1970-ben Ilivel, a fotó a sétányról?

Átfogtam Zsuzsa vállát, a hajó végében.

Megkérdeztem tőle.

– Boldog vagy?

Igennel válaszoltál, felnéztem a Balatoni fellegek felett Ili, mosolygott le ránk.

Emlékeztek?

Ili, Zsuzsa, csak már emlékeiben élnek.

Sokkal elevenebb, ha a séta, a kikötő régi képe számomra a valóság, kötődöm a szülőfalumhoz, a kis városhoz, 61 éve, és a sok emlék, ami a mi kis magyar tengerünkhöz fűz.

Emlékezem, a legszebb napjaimat, ott a Balaton partján töltöttem.

Ahol együtt mentünk be a moziba Avar Istvánnal, és találkozhattam Alfonzóval. Most?

Képzeletben itt a Balaton, most fut be a Balatonfüredi állomásra egy hajó, itt ülök, a Bujtor István szobránál, emlékezem.

A tó felől a szél megsimogat, és most egy pillanatra elfelejtem, hogy kettő kedves asszonyt temettem el.

Akik velem együtt emlékeznek a Mi csodaszép Balatonfüredi sétáinkra, hajózásainkra.

Dombi Lajos

A füredi mólón

Itt vagyok csendben, mélán állok.

Hangtalanul a Tamás-hegy felé kiáltok.

Hangom a messzeségbe fül, az idő vasfoga zajosan csikordul.

A móló régi deszkáit látom, rajta sok-sok régi lábnyom

Jókai, Blaháné meg a többiek, szemem előtt kísértének...

Gőzhajó, karcsú vitorlás, óvilág szagú égi látomás.

Promenád a parton rezesbandával, a reformkori idők hangulatával,

Arszlánok, delnők, kalapok, legyezők, soha vissza nem térő igazi ó-idők.

Lehunyt szemmel az egykori hideg fürdőt látom, ott úszkál sok régi álombéli jó barátom.

Loknis fejfedők, csíkos fürdőtrikók, halványra fakult régi molinók.

KEÖD kapitány hajója füstfelhők közül, pöfögve, szuszogva, egyszer csak előkerül...

Még a gőzös szén-szagát is érzem, átúszott a Történelmi Nagy Egészen...

Aztán a felborult Pajtás hajó izamos feneke, a történelem iszonyú emlékezete...

Ott voltam bizony, közelről láttam, nem kell hitelesebb tanú énnálam...

Búcsút int felém megannyi cikázó sirály, és a habokból felmerülő ősz hullám-király.

Ideje már szépen haza menni, és a Jacht klubban egy pohár jó bort meginni.

Horváth Gábor István

Kikötői emlék

Ott álltam veled a kavicsos sétányon,
aztán az ideiglenes famólón,
nyár volt, a deszkák között táncot járt a fény,
és az érkező hajó gőzének fehér pamacsai.
Teljesnek éreztem ezt a napot és pillanatot,
karnyújtásnyira voltam az éljenző tömegtől,
örömben egy ország szemében könnycsepp lettem,
lelkem már az új jövőre, a reformokra gondolt.
Tihany felől harangszót himbált a szél,
köpenyem zsinórját összehúztam, nem fáztam,
de belekapaszkodtam ebbe az ünnepi kondulásba,
és hintázva elringattam magam a kéklő dombokon.

Juhos Viktor

Indulás

Vízre bocsátották
a Kisfaludy gőzöst.
Gróf Széchenyi István
épp ötvenötöt töltött.

Ő volt ki elérte,
hogyan valóság legyen.
Fejlődés induljon
a balatoni vízen.

Elindult a hajó
Füredről útjára.
Beteljesült végül
Hertelendy álma.

Átszelte a vizet
a gyors és csodás jármű.
Az utasok látták,
igazi remekmű.

Negyven lóerő volt
a gőzgép erejébe.
Egy óra alatt ért át
Füredről Kenesére.

Ötven méter hosszú
és öt méter széles.
Háromszáz embert volt
befogadni képes.

Integettet a nép,
partról a hajóra.
A sok vidám utas
büszkén viszonozta.

III. Pályamunkák ~ Vers kategória

Krassói Karolina

Hajózva a századfordulón

Vízpára csap az arcomba.
Ringatózva, habot szelve
Himbálózik minden.

Sohasem volt érzés.

Csend, béke borítja
a Balatont a parttól
távolodó embertömeggel.

Füred bája a kikötőből integet.
A sétahajó elegánsan siklik,
új látványosság született.

Anno

Gyermek zsvivaj veri fel a csendet,
Pára lepi el a szemüveget.
A tücskök ciripelnek szüntelen,
egyszer csak csend lesz ismételten.

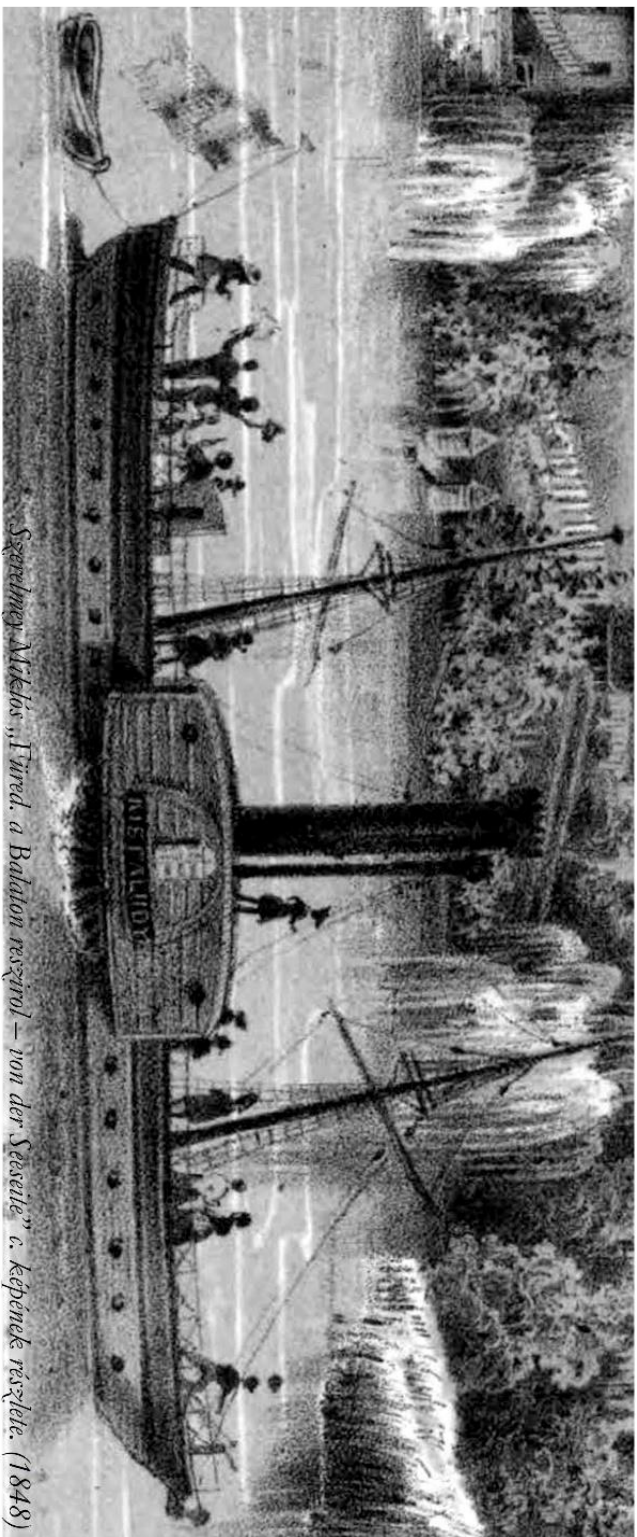
Elhallgat minden. Mire vár?
A távolba pásztázik a szempár.
Valamin hirtelen megcsillan a Nap sugara,
Visszaverődik a fényes oldala.

Diadalittasan előbukkan a habok közül,
Tekintélyt parancsol, dadaszó dördül.
Megdobban a lelkekben valami odabent,
Füredre sétahajó érkezett.

dr. Szabó Erzsébet

Balatonfüred 1846

Az Idő markában porlanak az évek,
napok, órák, percek, századokká érnek.
Öt év, tíz év, száz év vagy ezer esztendő,
egy szál virág, egy hajó, csobbanó, igyekvő,
melyet lélekbe csomagol egy hósínű felhő.
S fejedben fogan a gondolat,
hogy megénekelj az illanó csodát,
a múlt arcából feléd köszönő mesés óriást.
Egy hajó nyomát őrzi a régi kikötő,
az első csodát, mely elindult Füredről.
Útjára a Nap simított szőnyeget,
csillagok hada tatjára palástot terített,
Jókai szelleme átölelte, boldogok zsivalya
messzire kísérte.
Míg pásztázod az évek ritmusát,
felrémlenek szürke, fekete csaták,
megnyert háborúk és vesztes évek,
villanó, kihunyó, ezersínű fények.
Hallod a Balaton kék színű moráját,
vijjogva kiáltó madarak sikolyát,
melyek elillannak esztendőknél szárnyán,
s remegve várják, hogy jöjjön a szivárvány.
És jött, átívelve a habok fölött,
s az emlék már színesbe öltözött.
Hajó, mely költészetet terem,
s ring, a Balaton azúrja felett.
Szivárvány, mely egybefonja a tenger kékjét,
a lenyugvó nap aranszínű mézét,
a zöldellő fák ágas-bogas kontyát,
melybe esti szellő dúdol titokzatos nótát.
Tajtékzó hullámok idézik a múltat,
mely a lélekben új zenét csihol,
gondolatok gyöngyfűzére villan,
dicsőség néked, gyönyörű Balaton.

Szerényi Miklós: "Tűred a Balaton részről – von der Seeseite" c. képének részlete. (1848)
A Kisfaludy gőzhajó a fűredi kikötőnél.